

Lisbet Christoffersen

Adjungeret professor, ph.d (jur)

Bidrag til AST-seminar RELIGIONSRET OG SKRIFTSYN

21 april 2023

Lov, ret og religion i en nordisk kontekst

Temaer i europæisk og internationa religionsret:

- Kollektiv religionsfrihed vs statens lovgivende, udøvende og dømmende magt
- Kollektiv religionsfrihed vs individuel religionsfrihed
- Individuel religionsfrihed vs statens lovgivende, udøvende og dømmende magt
- Staten som beskytter og grænsesætter i forhold til kollektiv religionsfrihed – for alle i samfundet? For det enkelte medlem af trossamfundet?

Sekularisering som udvikling af parallelle systemer – afvisning af statens enekompetence. Både pgra den massive katolske indflydelse og pgra WWII-erfaringer.

Aktuelle temaer i Nordisk religionsret:

Stat-kirke-forholdet.

Interne ledelsesorganer i kirkerne og deres beslutningskompetence i forhold til statens lovgivende, udøvende og dømmende magt: bibelen som retskilde i statens regulering af forhold generelt? Af kirkens forhold? I problemsager?

Individuel frihed for befolkningen ind/ud

Sekularisering som statens beskyttelse af blød religion (stort set) uden retlig kompetence over for medlemmerne

Religiøse grænser for/indflydelse på statens regulering af kirkerne (indre anliggender diskussionen)?

Efter 1970erne: sekularisering & religionsfrihed

Status ca 2023

Finland: 1809 / 1866 / 1919 / 1996-2020 Selvstændig kirke. Kirkelov godkendes af parlamentet. WWII Finsk sproget luthersk kirke (at være finsk er at være ikke russisk, men heller ikke svensk). Udøvende magt er internt reguleret. Ærkebiskop. Blandet teologisk/juridisk ledelse.

Svenska Kyrkan: 1528 / 1596 / 1646 / 1866 / 1972 sekulær grundlov / 2000 by law delegation til omfattende internt governance regulering & Svenska Kyrkans Överklagandenämnd. Blandet teologisk/juridisk ledelse, baseret på internt demokrati

Island: 1536 / 1874 / 1944 / ca 2000 / 2000: dekolonisering. Økonomi og andre ressourcer

Norge: 1536 / 1814 / 1905 / WWII Kirkens grunn / 1950erne forsøg på at genetablere / 1956 EMRK / 1969 lov om trossamfund / 1986 / 2012 / 2017: norsk-europæisk model. Blandet teologisk/juridisk ledelse, baseret på internt bottom up demokrati.

Danmark: 1536 / 1660/83 / 1849 / 1903 / 1939 / 1974 / 2014 / 2017: fra *plads til alle, der vil* – på vej mod: *vi er folket i folkekirken* – via *alle konfessioner men ikke alle religioner i folkekirken*

Udfordringen

På individuelt plan: kriterier og beslutningskompetence for vielse, dåb, begravelse, lederskab? For decorum& ansættels

På kollektivt plan: kilder til og kompetence til beslutning af indhold i alterbog, gudstjenesteform, salmebog mv

Samfundsmæssigt: indhold i familieret, strafferet, helligdagslovgivning mv